

СЕРТИФІКАЦІЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК МЕТОД МОНІТОРИНГУ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Стражнікова Інна Василівна

доктор педагогічних наук, професор,

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет

імені Василя Стефаника»

Сертифікація – це оцінювання професійних компетентностей науково-педагогічних працівників, що допомагає виявити професіоналів та агентів змін в освіті, що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи. Сертифікація відбувається виключно на добровільних засадах.

Метою підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників є професійний розвиток відповідно до державної політики у галузі освіти та забезпечення її якості. Підвищувати кваліфікацію можна як в Україні, так і за кордоном, за різними формами (інституційна – очна, заочна, дистанційна, мережева; дуальна, на робочому місці тощо), які можуть поєднуватись, та видами (семінари, практикуми, тренінги, вебінари, майстер-класи, платформи Prometheus, Corsera, участь у проектах Erasmus+ та ін.).

Науково-педагогічні працівники самостійно обирають конкретні форми, види, напрями та суб'єктів надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації, і здійснюється згідно з планом підвищення кваліфікації закладу освіти на певний рік. Обсяг сертифікації науково-педагогічних працівників установлюється в годинах та кредитах ECTS за накопичувальною системою, але не менше 150 годин (5 кредитів ECTS).

Програма сертифікації затверджується суб'єктом підвищення кваліфікації та повинна містити інформацію про розробника, мету, напрям, зміст, обсяг, форму, можливості за результатами опанування програмою, надання подальшої підтримки чи супроводу, додаткові послуги та перелік компетентностей, які

вдосконалюватимуться. За результатами проходження стажування науково-педагогічними працівникам видається документ про підвищення кваліфікації.

Основними напрямками стажування є: розвиток професійних компетентностей, формування спільних для ключових компетентностей умінь [1], основи андрагогіки, створення безпечного освітнього середовища, особливості інклюзивного навчання, використання інформаційно-комунікативних та цифрових технологій, включаючи електронне навчання, формування професійних компетентностей галузевого спрямування, опанування новітніми виробничими технологіями, вимогами до рівня кваліфікації працівників за відповідним напрямом, розвиток управлінської компетентності тощо. Результати стажування враховуються під час проведення атестації науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, а також обрання на посаду за конкурсом чи укладання трудового договору.

У разі стажування шляхом інформальної освіти (самоосвіти) замість документа про підвищення кваліфікації подається звіт про результати діяльності або творча робота, що оприлюднюється на веб-сайті закладу освіти або в портфоліо науково-педагогічного працівника. Клопотання про визнання даного виду роботи як стажування подається на засідання вченої ради структурного підрозділу, а відтак вченої ради закладу освіти. Водночас як підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників визнається й участь педагогічних та науково-педагогічних працівників у програмах академічної мобільності на засадах, визначених Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність» (затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2015 р. № 579) [2].

У зв'язку з тим, що основними завданнями моніторингу якості сучасної вищої освіти є: розробка комплексу показників про стан освітнього процесу, кількісні зміни, систематизація інформації про його стан і розвиток, забезпечення аналізу та прогнозування, регулярного й наочного представлення інформації про процеси, що відбуваються у ЗВО, сертифікацію науково-

педагогічних працівників, то моніторинг можна розглядати у двох напрямках – як спосіб дослідження реальності і як спосіб забезпечення сфери управління різноманітними видами діяльності через надання своєчасної та якісної інформації. Тому у процесі моніторингу якості вищої освіти виділяють такі рівні як кафедральний, факультетський (інститутський), університетський, регіональний, державний, континентальний, світовий. Практична реалізація завдань моніторингу ЗВО здійснюється на перших трьох рівнях – кафедральному, факультетському, університетському. На кафедральному рівні використовують педагогічний і професіографічний моніторинг, на факультетському – професіографічний і освітній моніторинг, на університетському рівні – освітній моніторинг.

Таким чином, внаслідок змін, що відбуваються в системі освіти, зокрема вищої, виникла потреба у запровадженні державно-громадського механізму управління її якістю, в створенні аудиторських процедур задля здійснення незалежної оцінки або освітнього аудиту, що сприятиме вдосконаленню освіти та його подальшому розвитку. Означений напрям дозволяє ЗВО продемонструвати прихильність якості освітніх послуг, підготовки фахівців, отримати незалежну оцінку якості освітніх послуг, рекомендації щодо їх вдосконалення, підвищити конкурентоспроможність, відтак завоювати й зміцнити позиції на ринку освітніх послуг, забезпечити та поліпшити шанси працевлаштування випускників, на основі цих чинників публічно заявити про високий рівень якості підготовки фахівців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про освіту». 2018. ст. 12, Ч.1.
2. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність. *Офіційний вісник України*. 2015. № 66, ст. 2183.